

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

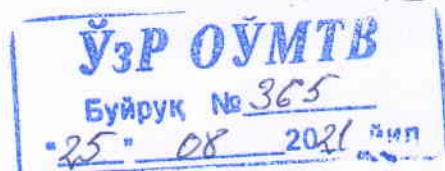
70230203 — badiiy tarjima (ingliz tili) magistratura mutaxassisligi bo‘yicha malaka talablari

— 1 —

Toshkent y3P OY

Бүйрүк №3

Toshkent

ISHLAB CHIQILGAN VA KIRITILGAN:

- Alisher Navoiy nomidagi Toshkent davlat o‘zbek tili va adabiyoti universiteti.

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi huzuridagi Oliy va o‘rta maxsus, professional ta’lim yo‘nalishlari bo‘yicha o‘quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi kengashning 2021 - yil “24” 08 dagi 4 - sonli yig‘ilishida ma’qullangan.

O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligining 2021 yil “25” 08 dagi 365 - sonli buyrug‘i bilan tasdiqlangan.

JORIY ETILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligi.

Mazkur Malaka talablari “Oliy ta’lim davlat ta’lim standarti. Asosiy qoidalar”, “Oliy ta’lim yo‘nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori”, O‘zbekiston Respublikasi Milliy malaka ramkasiga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy me’yoriy-uslubiy hujjat hisoblanadi.

O‘zbekiston Respublikasi hududida Malaka talablarini rasmiy chop etish huquqi O‘zbekiston Respublikasi Oliy va o‘rta maxsus ta’lim vazirligiga tegishlidir.

MUNDARIJA

T/r		bet
1	70230203 — badiiy tarjima (ingliz tili) magistratura mutaxassisligining umumiy tasnifi.....	4
1.1.	Qo'llanish sohasi	4
1.1.1.	70230203 — badiiy tarjima (ingliz tili) magistratura mutaxassisligi malaka talabining qo'llanilishi	4
1.1.2.	Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari.....	4
1.2.	70230203 — badiiy tarjima (ingliz tili) magistratura mutaxassisligi bo'yicha magistrlar kasbiy faoliyatlarini tasnifi.....	5
1.2.1.	70230203 — badiiy tarjima (ingliz tili) mutaxassisligi bo'yicha magistrlar kasbiy faoliyatlarining sohalari.....	5
1.2.2	70230203 — badiiy tarjima (ingliz tili) mutaxassisligi bo'yicha magistrlar kasbiy faoliyatlarining obyektlari.....	5
1.2.3.	Mutaxassisligi bo'yicha magistrlar kasbiy faoliyatlarining turlari.....	5
1.2.4.	Mutaxassisligi bo'yicha magistrlarning kasbiy vazifalari.....	5
2.	Mutaxassisligi bo'yicha magistrlarning kasbiy kompetensiyalariga quyiladigan talablar	6
2.1	Umumi kompetensiyalar.....	6
2.2	Kasbiy kompetensiyalar.....	7
	Bibliografik ma'lumotlar.....	9
	Kelishuv varog'i.....	10

1. 70230203 — badiiy tarjima (ingliz tili) magistratura mutaxassisligining umumiyl tasnifi

70230203 — badiiy tarjima (ingliz tili) magistratura mutaxassisligi buyicha magistrlar tayyorlash kunduzgi ta’lim shaklida amalga oshiriladi. Mutaxassislik bo‘yicha o‘qitish kredit-modul tizimi asosida tashkil qilinadi. Magistratura dasturining me’yoriy muddati 2 yil.

1.1.Qo‘llanish sohasi

1.1.1. 70230203 — badiiy tarjima (ingliz tili) magistratura mutaxassisligining malaka talabining qo‘llanilishi

Malaka talabi **70230203 — badiiy tarjima (ingliz tili)** magistratura mutaxassisligi bo‘yicha magistrlar tayyorlovchi barcha oliy ta’lim tashkilotlari uchun talablar majmuuni ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talabning asosiy foydalanuvchilarini:

- mazkur mutaxassislik va tayyorgarlik darajasi bo‘yicha fan, texnika va ijtimoiy soha yutuqlarini hisobga olgan holda ta’lim dasturlarini sifatli ishlab chiqish, samarali amalga oshirish va yangilash uchun mas’ul — oliy ta’lim muassasalarining professor-o‘qituvchilar;
- magistratura mutaxassisliklarining ta’lim dasturlarini o‘zlashtirish bo‘yicha o‘quv-tarbiya faoliyatini samarali amalga oshiruvchi barcha xodimlari va talabalari;
- o‘z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta’lim muassasalarining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o‘quv bo‘limi boshlig‘i, dekanlar va kafedra mudirlari);
- bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestasiya komissiyalari;
- oliy ta’lim muassasasini moliyalashtirishni ta’minlovchi organlar;
- oliy ta’lim tizimini akkreditasiya va sifatini nazorat qiluvchi vakolatli Davlat organlari;
- magistratura mutaxassisligini ixtiyoriy tanlash huquqiga ega bo‘lgan bakalavrular va boshqa manfaatdorlar;
- mazkur magistratura mutaxassisligi bo‘yicha fan, texnika va ijtimoiy soha yutuqlarini hisobga olgan holda o‘quv reja va fan dasturlarini sifatli ishlab chiqish, samarali amalga oshirish va yangilash uchun mas’ul — oliy ta’lim muassasalarining professor-o‘qituvchilar;
- magistratura mutaxassisligining o‘quv reja va fan dasturlarini o‘zlashtirish bo‘yicha o‘quv-tarbiya faoliyatini samarali amalga oshiruvchi barcha xodimlari va talabalari;
- o‘z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta’lim muassasalarining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o‘quv bo‘limi boshlig‘i, dekanlar va kafedra mudirlari);
- bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestasiya komissiyalari;
- oliy ta’lim tizimini akkreditasiya va sifatini nazorat qiluvchi vakolatli Davlat

organlari;

- magistratura mutaxassisliklaridan birini ixtiyoriy tanlash huquqiga ega bo‘lgan bakalavrlar va boshqa manfaatdorlar.

1.2.70230203 — badiiy tarjima (ingliz tili) mutaxassisligi bo‘yicha magistrlar kasbiy faoliyatlarining tasnifi.

1.2.1.70230203 — badiiy tarjima (ingliz tili) mutaxassisligi bo‘yicha magistrlar kasbiy faoliyatlarining sohalari.

70230203 — badiiy tarjima (ingliz tili) magistratura mutaxassisligi — badiiy tarjima ishlarini rivojlanishni tartibga solish, tarjimashunoslik ishlarini oqilona tashkil etish, tarjima resurslaridan oqilona foydalanish.

1.2.2.70230203 — badiiy tarjima (ingliz tili) mutaxassisligi bo‘yicha magistrlar kasbiy faoliyatlarining obyektlari:

- tegishli vazirliklar tizimi tashkilotlari;
- xalqaro tashkilotlar va ularning respublikamizdagи vakolatxonalar;
- nashriyot, radio va televide niye tizimi tashkilotlari;
- bojxona, nashriyot, radio va televide niye tizimi tashkilotlari;
- xorijiy mamlakatlar elchixonalari;
- turli davlat va nodavlat korxonalar;
- oliv va o‘rta maxsus ta’lim tizimi tashkilotlari;
- davlat va mahalliy boshqaruv organlari boshqarmalari;
- ilmiy, texnikaviy va texnologik masalalar bilan bog‘liq akademik, ilmiy tadqiqot va muassasa tashkilotlari;
- kasb-hunar kollejlari, akademik liseylar va oliv ta’lim muassasalari.

1.2.3.Mutaxassislik bo‘yicha magistrlar kasbiy faoliyatlarining turlari

- *Tarjimonlik faoliyati;*
- *Ilmiy-tadqiqot faoliyati,*
- *Tashkiliy-boshqaruv faoliyati,*

1.2.4.70230203 — badiiy tarjima (ingliz tili) mutaxassisligi bo‘yicha magistrlarning kasbiy vazifalari:

70230203 — badiiy tarjima (ingliz tili) mutaxassisligi buyicha Milliy malaka ramkasining 7-malaka darajasi hamda magistr kasbiy faoliyatlarining sohalari, obyektlari va turlariga muvofiq magistratura bitiruvchisi quyidagi kasbiy vazifalarni bajarishga qodir bo‘lishi lozim:

Ilmiy tadqiqot va pedagogik faoliyatida:

- Ilmiy-tadqiqot institutlari va markazlarda ilmiy-tadqiqot ishlarini amalga oshirishda ishtirok etish;
- Badiiy tarjimaga oid axborotlarni yig’ish, qayta ishslash, tahlil qilish va tizimlashtirish ishlarini amalga oshirish;
- Ilmiy-tadqiqot ishlanmalarini tayyorlash, soha adabiyotlari ekspertizasini amalga oshirishda qatnashish;
- Tadqiqot natijalari va ishlanmalarini tatbiq etish;
- Badiiy tarjimaga oid ilmiy-tadqiqotlar o’tkazish va yangi ilmiy hamda amaliy natijalarga erishish.
- ilmiy, amaliy tadqiqotlarni o’tkazish, tajriba natijalarini tahlil qilish va ular asosida ilmiy asoslangan xulosalar chiqarish, ilmiy yangiliklarni kashf etish;
- ilmiy maqolalar, ma’ruzalar, risola, o‘quv adabiyotlar tayyorlash va tahrir qilish,

o'tkazilayotgan tadqiqotlar mavzusi bo'yicha ilmiy sharhlarni ishlab chiqish, referatlar va bibliografiyalarni tuzish;

- ilmiy adabiyotlar va internet tarmog'ida eng yangi ilmiy, konstruktorlik, texnologik va ekspluatasion gotuklar haqidagi ma'lumotlarni maqsadga yo'nalgan holda qidirish va topish;

- ilmiy seminar, konferensiya va simpoziumlarni tashkil etish, o'tkazish hamda faol ishtirok etish;

- mos mutaxassislik mavzusi bo'yicha ilmiy loyihalarni ishlab chiqish, yechilayotgan ilmiy muammolar va topshiriqlarning konseptual va nazariy modellarini ishlab chiqish;

- oliy ta'lim, qayta tayyorlash va malaka oshirish, professional ta'lim muassasalarida mutaxassisligi bo'yicha pedagogik va o'quv-uslubiy faoliyat yuritish;

- o'quv jarayonini va ilmiy faoliyatni tashkil qilish, zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalardan, o'qitishning texnik vositalaridan foydalanib o'quv mashg'ulotlarini o'tkazish;

- elektron (e-learning), mobil (m-learning), masofaviy axborot texnologiya va o'quv metodik majmualarni mukammal o'zlashtirish;

- pedagogik va ilmiy mahorati hamda malakasini muntazam oshirib borish.

- badiiy tarjima usullarini egallashi va ulardan unumli foydalanishi;

- xalqaro tashkilotlar va ularning faoliyati haqida yetarli ma'lumotga ega bo'lishi;

- O'zbekiston Respublikasining turizm salohiyati va xalqaro turizm haqida bat afsil ma'lumotga ega bo'lishi va kasbiy faoliyatda ulardan samarali foydalanishi;

- ilmiy va amaliy faoliyatda sohaga mos tizimni rivojlantirish va ulardan foydalanishi;

- kasbiy etika kodeksiga rioya qilishni bilishi lozim.

Konsalting xizmati faoliyatida:

- badiiy tarjima turlarini amaliyotda oqilona qo'llash bo'yicha analistik sharh ishlab chiqish;

- respublikamizning turizm imkoniyatlarini tahlil qila bilishi va sohani rivojlantirish bo'yicha takliflar tayyorlash;

- mutaxassislik bo'yicha mehnat bozorini tartibga solish va mehnatni tashkil qilishdagi mavjud holatning tahliliy sharhlarini ishlab chiqish *qobiliyatlariga ega bo'lishi lozshm.*

Quyidagi magistr darajasi kvalifikasiysi beriladi:

- Badiiy tarjimon (tadqiqotchi-pedagog)

2.70230203 — *badiiy tarjima* (ingliz tili) mutaxassisligi bo'yicha magistrlarning kasbiy kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar

2.1. Umumi kompetensiyalar:

- ilmiy dunyoqarashga doir bilimlar tizimini egallagan bo'lishi, umummetodologik fanlar asosi, Badiiy tarjima muammolar va jarayonlarni mustaqil tahlil qilish qobiliyatiga ega bo'lishi;

- xorijiy tillardan birida kasbiy faoliyatiga oid hujjatlar va ishlar mohiyatini tushunishi, ilmiy tadqiqot va pedagogika metodologiyasini bilishi va kasbiy faoliyati undan zamonaviy ilmiy asosda kasb faoliyatida foydalana bilish;
- yangi bilimlarni mustaqil egallay bilishi, o‘z ustida ishlashi va mehnat faoliyatini ilmiy asosda tashkil qila olish;
- O‘zlashtirilgan bilimlarni ijodiy tanqidiy ko‘rib chiqish va tahlil qilishi, ulardan ilmiy faoliyatida foydalana olishi;
- o‘z faoliyatida me’yoriy-huquqiy hujjatlardan foydalana olishi, o‘zining kasbiy faoliyatida asosli mustaqil qarorlar qabul qila bilishi;
- internet tarmog‘idan axborotlarni olib, saqlash, qayta ishlashning asosiy usullari va vositalariga ega bo‘lishi, axborotni boshqarish vositasi sifatida kompyuter bilan ishslash ko‘nikmalariga ega bo‘lishi; - axborot texnologiyalaridan foydalana olishi, axborotlashgan jamiyat sharoitida axborot texnologiyalarining mohiyati va ahamiyatini tushunish, axborot xuruji xavfi va tahdidlarni anglash, axborot xavfsizligining asosiy talablariga rioya qilish qobiliyatiga ega bo‘lishi.

2.2.Kasbiy kompetensiyalar:

- o‘zbek va chet el mumtoz va hozirgi zamon adabiyoti asarlari, she’rlar, g‘azallar, sonetlar va boshqa janrlarni asliyatda tushunish, badiiy vositalar, milliy-madaniy so‘z va iboralar hamda lisoniy birliklarni o‘zbek tilidan chet tillarga va chet tillardan o‘zbek tiliga tarjima qilishda asliyat va tarjima asari tili leksik, semantik, frazeologik va stilistik qoidalarga rioya etish, shakl va mazmun birligiga e’tibor qilish, imkon qadar asliyatga yaqin tarjima qilish; badiiy tarjimada asliyatdagি kabi estetik ta’sirni vujudga keltirish, badiiy obrazni to‘liq gavdalantirish uchun jumla qurilishini o‘zgartirish, turli usullarni qo‘llash, she’riy va nasriy tarjima turlarini bilish; badiiy tarjimada ekvivalentlik va adekvatlik, badiiy tarjimada ma’naviy bilimlarni egallash; tarjimaning pragmatik jihatlari; tarjima modellarini bilishi;
- xorijiy tilining nutqiy faoliyat turlarini, ya’ni fikrini og‘zaki va yozma ifoda eta olishi, tinglab va o‘qib tushinish kabi ko‘nikmalarga yetarlicha darajada ega bo‘lishi;
- badiiy tarjima uslublari, texnikasi, amaliyoti hamda tarjima tanqidi haqida umumiy tasavvurga ega bo‘lishi;
 - og‘zaki va yozma tarjima uslublarini farqlay olishi;
 - har qanday turdagи, xususan, siyosiy, rasmiy turdagи hujjatlarni, matnlarni yozma tarjima qila olishi;
 - badiiy tarjimaning asosiy xususiyati tilning badiiy vazifasidan kelib chiqib, tildagi badiiy ma’noni boshqa tilning obrazli ifodaviy zaminiga o‘tkazish, badiiy asarlarni badiiy mahorat bilan tarjima qilish va uni tahlil, tahrir qilish konikmalariga ega bo‘lishi;
 - Adabiyot namunalarini, poetik asarlarni, mumtoz va folklor asarlarni hamda nasriy, nazmiy asarlarni erkin badiiy uslubda tarjima va tahrir qila olishi;
 - filologik matnlarni shakllantira olishi, ularni ingliz tiliga tarjima qila va tahrir olishi va, aksincha, ingliz tilidan o‘zbek tiliga filologik matnlarni tarjima qila va tahrir olishi;
 - ingliz tilidagi OAV, matbuot materiallarini tushuna olishi, tarjima qila olishi va, aksincha, o‘zbek tilidagi OAV, matbuot materiallarini ingliz tiliga tarjima qila olishi, tahrir qila olishi;
 - yozma tarjima va tahrirlash elementlarini bilishi, nazriyasi va amaliyoti haqida

keng bilimlarga ega bo‘lishi;

- ilmiy dunyoqarashga doir bilimlar tizimini egallagan bo‘lishi, umummetodologik fanlar asosini, davlat siyosatining dolzarb masalalarini bilishi;
- milliy, ma’naviy va umuminsoniy qadriyatlar bo‘yicha o‘z nuqtai nazarini og‘zaki va yozma bayon etishi, milliy g‘oyaning nazariy asoslarini bilishi;
- tabiat va jamiyatda yuz berayotgan jarayon va hodisalar haqida yaxlit tasavvurga ega bo‘lishi, insonning ma’naviy qiyofasi haqida bilimlarga ega bo‘lishi, ulardan hayotda va kasbiy faoliyatida hamda zamonaviy ilmiy tadqiqotlarda foydalana olishi;
- o‘z faoliyatida me’yoriy huquqiy xujjatlardan foydalana bilishi;
- fikrlash madaniyati, muayyan tafakkur uslubiga, og‘zaki va yozma nutqini aniq bayon qilish qobiliyatiga ega bo‘lishi;
- o‘zlashtirilgan bilimlarni ijodiy hamda tanqidiy ko‘rib chiqish va tahlil qila bilishi, ulardan ilmiy faoliyatida foydalana olishi;
- ilmiy faoliyati natijalarini hic qilishga yo‘naltirilgan ijtimoiy mas’uliyat shakllangan bo‘lishi;
- kasbiy faoliyatda o‘zlashtirgan fanlarning asosiy qonunlaridan foydalanishi, metodlarni tasniflashi, metodologik tamoyillardan ilmiy faoliyatida foydalana olishi;
- xorijiy tillardan birini ilmiy muloqot va kasbiy malaka almashish vositasi sifatida egallagan bo‘lishi va Badiiy tarjimada erkin qo‘llay olishi;
- madaniyatlararo kommunikasiya jarayonida yuzaga keladigan ziddiyatli xolatlarni uz vaqtida bartaraf eta olishi;
- axborotni to‘plash, saqlash, ularga ishlov berish va ulardan foydalanish usullarini egallashi;
- o‘zining kasbiy faoliyatida asosli mustaqil qarorlar qabul qila bilishi;
- bugungi axborotlashgan jamiyat sharoitida axborot texnologiyalarining mohiyati va ahamiyatini tushunish, axborot xuruji, xavfi va tahdidlarni anglash, axborot xavfsizligining asosiy talablariga rioya qilish qobiliyatiga ega bo‘lishi;
- internet tarmog‘idan axborotlarni olish, saqlash, qayta ishslashning asosiy usullari va vositalariga ega bo‘lishi, axborotni boshqarish vositasi sifatida kompyuter bilan ishslash ko‘nikmalariga ega bo‘lishi;
- pedagogik faoliyatida axborot va pedagogik texnologiyalardan foydalanishi;
- ta’lim sifati va samaradorligini oshirishga innovation yondashishi;
- ilmiy faoliyati natijalari bo‘yicha davlat va xorijda e’lon qilingan loyihalarda ishtirok etish uchun loyiha tayyorlashi;
- patent olish uchun ish me’yoriy xujjatlarini tayyorlay olishi;
- davlat, nodavlat va notijorat tashkilotlari tomonidan e’lon qilingan loyihalarda ishtirok etish uchun loyiha tayyorlash malakalariga ega bo‘lishi.

Bibliografik ma'lumotlar

UDK: 002:651.1/7

Guruh T 55

OKS 01.040.01

Tayanch so'zlar:

kasbiy faoliyat turi, kompetensiya, modul, ta'lif yo'nalishi, kasbiy faoliyat obyekti, kasbiy faoliyat sohasi, magistraturaning o'quv reja va fan dasturi (magistratura dasturi), profil, o'quv sikli, amaliy badiiy tarjima, og'zaki tarjimaning lingvomadaniy asrektlari, xalqaro tashkilotlar va anjumanlar, og'zaki tarjima, ekvivalentlik, adekvatlik, tarjima transformasiyalari, ilmiy-texnik tarjima, badiiy tarjima usullari, axborot-kommunikativ tizimlar, zamonaviy tadqiqot metodlari, axborot va zamonaviy pedagogik texnologiyalar, modellar va modellash, fan ishchi dasturlari, ilmiy-tadqiqotlarni tashkil qilish, virtual elektron bilim manbalari, didaktika, nazariya.

KELISHUV VAROG'I

ISHLAB CHIQILDI:

Alisher Navoiy nomidagi
Toshkent davlat o'zbek tili va adabiyoti universiteti

M.O.

Rektor

Sh.Sirojiddinov

2021 yil « ___ » _____

KELISHILDI:

O'zbekiston Respublikasi
Oliy va o'rta maxsus ta'lif vazirligi huzuridagi
Oliy ta'lifni rivojlantirish tadqiqotlari va ilg'or
texnologiyalarni tadbiq etish markazi

Direktor v.b.

 M.Esonov

2021 yil « ___ » _____

M.O.

O'zbekiston Yozuvchilar uyushmasi

Rais

 S.Sayyid

2021 yil « ___ » _____

M.O.